

Teza: przedawnienie karalności.

Postępowanie należy umorzyć w sytuacji, gdy nastąpiło przedawnienie karalności, ale tylko wtedy, gdy nie ma od razu podstaw do uniewinnienia oskarżonego (obwinionego) z braku czynu lub braku znamion czynu albo braku winy. Umorzenie z racji przedawnienia wchodzi też zawsze w rachubę, gdyby kwestie istnienia czynu, jego znamion i odpowiedzialności wymagały dalszego dowodzenia, gdyż postępowaniu w tej materii stoi już na przeszkodzie przedawnienie karalności.

Sygn. akt: WO-78/19

ORZECZENIE

z dnia 20 stycznia 2020r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie :

Przewodniczący : S WSD Dorota Szubielska - sprawozdawca

Sędziowie: S WSD Andrzej Hryniewicki S WSD Iwona

Zielezińska Protokolant: Magdalena Senderska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Mariusza Łatkowskiego

po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2020r. w Warszawie na rozprawie sprawy radcy prawnego L. O.

obwinionego popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, w związku z art. 27 ust 7 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,

na skutek odwołania z dnia 29.03.2019 r. wniesionego przez obrońcę obwinionego, wniosku obwinionego z dnia 19.04.2019 r. oraz z dnia 13.01.2020 r. o uchylenie orzeczenia i umorzenie postępowania, odwołania z dnia 24.04.2019 r. wniesionego przez pełnomocnika pokrzywdzonej, od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w O. z dnia 15.02.2019 r. sygn. akt: D-24/17

orzeka:

1.

uchyla pkt 1 i 2 zaskarżonego orzeczenia i w tym zakresie umarza postępowanie.

2.

w pozostałej części zmienia zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że pkt 3 i 4 otrzymują następujące brzmienie „3. Kosztami postępowania dyscyplinarnego przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym OIRP w O. w wysokości 2.500 zł obciąża OIRP w O.. 4. Kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu dyscyplinarnym przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym OIRP w O. w kwocie 360 zł obciąża OIRP w O.”.

3.

kosztami postępowania odwoławczego w wysokości 1000 zł (słownie: jeden tysiąc złotych) obciąża Krajową Izbę Radców Prawnych w Warszawie.

Uzasadnienie

OSD OIRP w O. orzeczeniem z dnia 15.02.2019 r. rozpoznał zarzuty przeciwko radcy

prawnemu L. O., obwinionemu o to, że:

1)

W dniu 26 lutego 2014 r. działając jako pełnomocnik dłużników skierował do Komornika Sądowego w D. groźbę wszczęcia wobec tego Komornika postępowania karnego czym dopuścił się czynu sprzecznego ze złożonym ślubowaniem radcy prawnego oraz Kodeksem Etyki Radcy Prawnego tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 233 ze zm.) w związku z art. 11 ust. 3 i art. 27 ust. 7 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (tj. załącznik do uchwały nr 8/VI/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r.)

2)

W sierpniu 2014 r. udzielił wypowiedzi dla prasy i telewizji określając, iż działania komornika były nacechowane złośliwością i osobistym negatywnym stosunkiem czym dopuścił się czynu sprzecznego ze złożonym ślubowaniem radcy prawnego oraz Kodeksem Etyki Radcy Prawnego tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2016 roku, poz. 233 ze zm.) w związku z art. 27 ust. 3, art. 30 i art. 31 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (tj. załącznik do uchwały nr 8/VII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r.)

3)

W sierpniu 2014 r. udzielając wywiadu dla telewizji (...) wskazał na liczne wady w zakresie wymiaru sprawiedliwości (sądów, prokuratur, komorników), które powodują, że w przypadku zarzutów co do jednego z członków tegoż wymiaru sprawiedliwości pozostałe nie działają należycie, czym publicznie okazał swój osobisty stosunek do pracowników wymiaru sprawiedliwości i dopuścił się czynu sprzecznego ze złożonym ślubowaniem radcy prawnego oraz Kodeksem Etyki Radcy Prawnego tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 233 ze zm.) w związku z art. 31 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (tj. załącznik do uchwały nr 8/VII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r.)

Po rozpoznaniu zarzutów na rozprawach w dniach: 9.02.2018 r., 2.03.2018 r. i 15.02.2019 r.

zapadło orzeczenie, w którym OSD:

1)

uznał obwinionego L. O. winnym tego, że w dniu 26 lutego 2014 r. działając jako pełnomocnik dłużników skierował do Komornika Sądowego w D. groźbę wszczęcia wobec tegoż Komornika postępowania karnego czym dopuścił się czynu sprzecznego ze złożonym ślubowaniem radcy prawnego oraz Kodeksem Etyki Radcy Prawnego tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2018 r., poz. 2115 ze zm.) w związku z art. 27 ust. 7 Kodeksu Etyki Radcy prawnego (tj. załącznik do uchwały nr 8/ VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r.) i wymierzył mu na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych za ten czyn karę nagany.

2)

na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 kpk w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2018 r. , poz. 2115 ze zm.) postępowanie dyscyplinarne w zakresie czynów opisanych w pkt 2 i 3 umorzył z uwagi na ich znikomą społeczną szkodliwość.

3)

na podstawie art. 70⁶ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2018 r., poz. 2115 ze zm.) obciążył obwinionego L. O. na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych w O. kosztami postępowania dyscyplinarnego przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym OIRP w O. w wysokości 2.500,00 zł (dwa tysiące pięćset złotych).

4)

na podstawie art. 616 kpk § 1 pkt 2 kpk w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2018 r., poz. 2115 ze zm.) obciążył obwinionego L. O. na rzecz pokrzywdzonej T. K. kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu dyscyplinarnym przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym OIRP w O. w wysokości 360,00 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych).

OSD rozpoznając sprawę, w zakresie czynu zarzucanego obwinionemu w pkt 1, w pełni podzielił argumentację przedstawioną przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego w uzasadnieniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów i wniosku o ukaranie oraz wykładni normy etycznej zawartej w art. 27 ust. 7 KERP. Sąd nie dał wiary obwinionemu, że twierdzenia zawarte w piśmie z dnia 26.02.2014 r. skierowane do Pokrzywdzonej miały na celu poinformowanie jej o zamiarze jego mocodawców skierowania zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa albowiem treść pisma jest wystarczająco czytelna dla bezstronnego i rozsądnego odbiorcy. Przy czym podkreślić należy, że przy ocenie, czy zachowanie radcy prawnego narusza zakaz określony w art. 27 ust. 7 KERP nie ma znaczenia, czy strona przezeń reprezentowana ma rację w sporze ani to, czy zachowanie strony przeciwnej istotnie wypełniało znamiona przestępstwa, którego wdrożenia groźba dotyczy.

W przypadku czynów zarzucanych obwinionemu w pkt 2 i 3 wniosku o ukaranie, to Sąd podzielił ustalenia Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego co do ich popełnienia. Jednakże w ocenie Sądu społeczna szkodliwość tych przewinień dyscyplinarnych jest znikoma, co powoduje, iż zachowanie to nie jest deliktem dyscyplinarnym. Podstawowe znaczenie dla określenia stopnia szkodliwości społecznej czynu mają rodzaj i charakter naruszonego przez obwinionego dobra chronionego prawem, rozmiar wyrządzonej i grożącej szkody oraz zamiar i motywacja sprawcy. Przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości popełnionych przez obwinionego przewinień dyscyplinarnych. Sąd wziął pod uwagę, iż działania obwinionego miały na celu ochronę prawną reprezentowanych przez niego dłużników, starał się on sumiennie wywiązać ze swoich zadań i chciał za wszelką cenę pomóc swoim mocodawcom. Nie można zatem uznać, że obwiniony w swym zachowaniu kierował się jako pełnomocnik dłużników niskimi pobudkami. Ponadto pokrzywdzona, co wynika z załączonych do akt sprawy kserokopii wyroków wraz z uzasadnieniami uzyskała już ochronę cywilno-prawną w związku z zamieszczonymi publikacjami naruszającymi jej dobra osobiste.

Przyjmując takie ustalenia Okręgowy Sąd Dyscyplinarny na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 kpk w zw. z art. 74¹ pkt. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych postępowanie dyscyplinarne w zakresie czynów opisanych w pkt 2 i 3 umorzył z uwagi na ich znikomą społeczną szkodliwość.

Od powyższego orzeczenia OSD OIRP w O. odwołanie złożyli obrońca obwinionego, obwiniony i pełnomocnik pokrzywdzonej. Obrońca obwinionego w odwołaniu z dnia 29.03.2019 r. zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1)

obrazę przepisów postępowania, tj. art. 6 kpk poprzez przyjęcie, że oddalenie wniosku obrońcy obwinionego o zmianę terminu rozprawy jako zmierzającego do nieuzasadnionej zwłoki w rozpoznaniu sprawy i brak jego należytego uprawdopodobnienia oraz przeprowadzenie rozprawy zakończonej wydaniem orzeczenia bez udziału obrońcy obwinionego,

2)

obrazę przepisów postępowania, tj. art. 170 § 1 pkt 2 i 5 poprzez przyjęcie, że zgłoszone wnioski dowodowe dotyczyły okoliczności udowodnionych bądź zmierzały do przedłużenia postępowania,

3)

obrazę przepisów postępowania, tj. art. 17 § 1 pkt 3 Kpk poprzez umorzenie z powodu znikomej społecznej szkodliwości zarzucanych czynów,

4)

obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 64 ust. 1 urp w związku z art. 27 ust. 7 Kodeksu etyki radcy prawnego (z 28.12.2010 r.) poprzez przyjęcie, że kierował jako pełnomocnik dłużników groźbę wszczęcia wobec komornika postępowania karnego, gdy tymczasem tego znamienia czynu zabronionego nie zrealizował.

Na podstawie powyższego obrońca wniósł o uniewinnienie obwinionego od zarzucanych czynów.

Obwiniony we wniosku z dnia 19.04.2019 r. w odniesieniu do pkt 1 rozstrzygnięcia podniósł zarzut przedawnienia karalności i w związku z tym wniósł o uchylenie orzeczenia w tej części i umorzenie postępowania.

Obwiniony we wniosku z dnia 13.01.2020 r. wskazał, że zachodzą negatywne przesłanki procesowe w odniesieniu do pkt 2 i 3 orzeczenia OSD, co uzasadnia uchylenie orzeczenia I instancji i umorzenie postępowania.

Pełnomocnik pokrzywdzonej w odwołaniu z dnia 14.04.2019 r. zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1)

obrazę prawa materialnego tj. art. 115 § 2 kk poprzez nieuwzględnienie przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu, a więc jego karygodności wszystkich okoliczności wymienionych we wskazanym przepisie w szczególności zaś pominięcie rozmiaru wyrządzonej pokrzywdzonej - T. K. szkody oraz sposobu i okoliczności popełnienia czynu tj. faktu, iż wypowiedzi sformułowane przez obwinionego skierowane były do mediów i miały szeroki - ogólnopolski zasięg, a także faktu, iż biorąc po uwagę, że wskazane wypowiedzi sformułowane przez L. O. kierowane były do mediów, a nie instytucji państwowych, które mogły mieć rzeczywisty i realny wpływ na przebieg postępowania egzekucyjnego, nie sposób przyjąć, iż L. O. nie działał z góry powziętym zamiarem ponizenia pokrzywdzonej w opinii publicznej,

2)

błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na przypisaniu poszczególnym okolicznościom podmiotowo - przedmiotowym zbyt dużej lub zbyt małej rangi, co skutkowało błędnym przyjęciem, że czyny przypisane obwinionemu L. O. w pkt 2 i 3 charakteryzują się znikomą społeczną szkodliwością czynu w sytuacji gdy prawidłowa ocena okoliczności mających wpływ na ustalenie stopnia

społecznej szkodliwości czynu winna była doprowadzić sąd meriti do wniosku, iż stopień społecznej szkodliwości tych czynów jest znaczny.

I w konsekwencji podniesionych zarzutów wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uznanie obwinionego za winnego popełnienia czynów opisanych w pkt 2 i 3 wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego i ukaranie go.

WSD zważył, co następuje:

Za zasadny należało uznać zarzut przedawnienia karalności podniesiony we wnioskach obwinionego o uchylenie i umorzenie postępowania.

Jeżeli chodzi o czyn, za który został ukarany obwiniony - to miał miejsce w dniu 26.02.2014 r. Przedawnienie jego

karalności nastąpiło więc z upływem dnia 26 lutego 2019 r. Zgodnie bowiem z art. 70 ust. 2 ustawy o radcach prawnych w razie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 1, karalność przewinienia dyscyplinarnego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło 5 lat, a w przypadkach przewidzianych w art. 11 ust. 2 - trzy lata.

Natomiast w przypadku czynów opisanych w pkt 2 i 3 wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego - popełnione zostały nie później niż 27 sierpnia 2014 r. (tak w wyroku z dnia 27 kwietnia 2018 r. Sądu Rejonowego w Elblągu sygn. akt VIII K 276/16) - przedawnienie karalności nastąpiło z końcem sierpnia 2019 r. W tych okolicznościach należy uznać, że doszło do przedawnienia karalności.

Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach wypowiadał się jednoznacznie, że stwierdzenie przedawnienia ścigania karnego obligowało sąd do wydania orzeczenia umarzającego postępowanie karne - sąd nie był władny wydać ani wyroku skazującego, ani uniewinniającego (wyrok SN z 8.06.1977 r., I KR 87/77, OSNPG 1977/11, poz. 114). Z kolei w postanowieniu z 2.07.2002 r., IV KKN 264/99, LEX nr 54407, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż „postępowanie należy umorzyć w sytuacji, gdy nastąpiło przedawnienie karalności, ale tylko wtedy, gdy nie ma od razu podstaw do uniewinnienia oskarżonego z braku czynu lub braku znamion czynu jako wykroczenia albo braku winy. Umorzenie z racji przedawnienia wchodzi też zawsze w rachubę, gdyby kwestie istnienia czynu, jego znamion i odpowiedzialności wymagały dalszego dowodzenia, gdyż postępowaniu w tej materii stoi już na przeszkodzie przedawnienie karalności” (analogicznie w postanowieniu z 3.04.2002 r., V KKN 484/00, LEX nr 53336). Takie stanowisko Sądu Najwyższego znalazło uznanie w piśmiennictwie jako przejaw materialnego działania przesłanki przedawnienia karalności. Stanowisko to podziela też WSD w składzie tu obecnym.

Skoro nastąpiło przedawnienie karalności czynu WSD orzekł jak w sentencji, a mianowicie orzeczenie OSD w części dot. rozstrzygnięcia co do istoty sprawy należało uchylić i umorzyć postępowanie, a w pozostałym zakresie orzeczenie zmienić.

o kosztach postępowania WSD orzekł na podstawie art. 70⁶ ust. 1 i 2 ustawy o radcach prawnych w związku z § 1 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 uchwały KRRP z 20.03.2015 nr 86/IX/2015.